

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/47/2007

DROGA PRZEZ DOLINĘ ROSPUDY. POSTAWY WOBEC MODERNIZACJI I ŚRODOWISKA NATURALNEGO

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2007

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

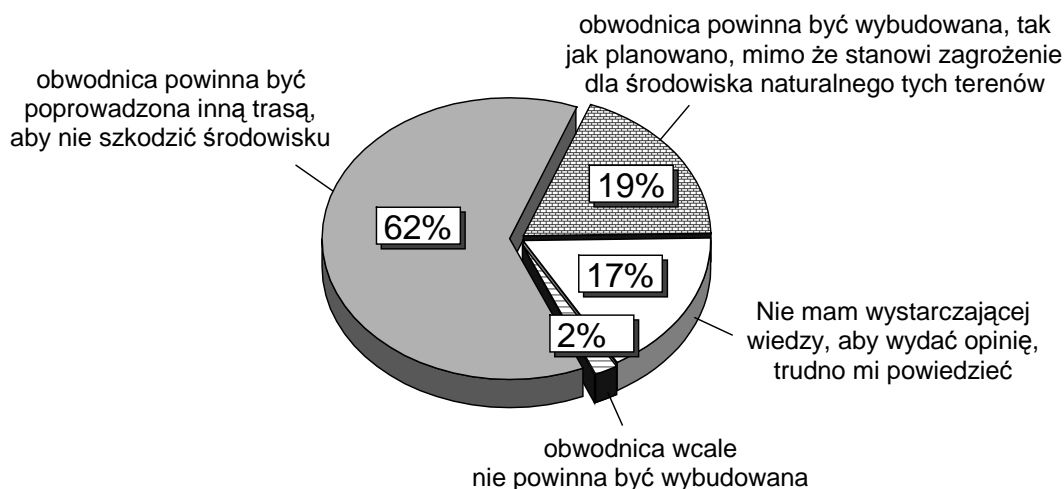
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

Nie wiemy, jak potoczą się losy planowanej obwodnicy Augustowa, a tym samym unikatowej przyrodniczo Doliny Rospudy, którą miałyby przecinać ta droga. Cała sprawa wzbudza duże kontrowersje. Z jednej strony podstawowy wariant budowy obwodnicy popierają w większości mieszkańcy Podlasia (szczególnie Augustowa), z drugiej zaś stanowczo krytykują go obrońcy i miłośnicy przyrody z organizacjami ekologicznymi na czele. Jednocześnie sprawa ta zyskała wymiar międzynarodowy, ponieważ Komisja Europejska zarzuciła Polsce, że budowa na tym terenie stanowi naruszenie unijnych dyrektyw dotyczących środowiska. Pojawiła się również alternatywna koncepcja przeprowadzenia obwodnicy, tak aby ominęła ona obszary chronione, jednak i ta wersja spotkała się z krytyką części społeczeństwa.

Jak Polacy zapatrują się na tę sprawę¹? Większość (62%) jest zdania, że obwodnica augustowska powinna zostać poprowadzona inną trasą, tak aby nie ucierpiała na tym przyroda Doliny Rospudy. Co piąty respondent (19%) uważa, że należy zrealizować obecny plan budowy obwodnicy, mimo że zaszkodzi to środowisku naturalnemu okolic Rospudy. Tylko nieliczni badani (2%) sądzą, że obwodnica w ogóle nie powinna być budowana. Pozostali (17%) przyznają, że nie mają wystarczających informacji i odpowiedniej wiedzy, aby zająć stanowisko w tej kwestii.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (202) zrealizowano w dniach 2–5 marca 2007 roku na liczącej 931 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. **OBECNIE TOCZY SIĘ SPÓR O BUDOWĘ OBWODNICY, KTÓRA PRZEBIEGAŁABY PRZEZ DOLINĘ ROSPUDY – TEREN CENNY PRZYRODNICZO. CZY, PANA(I) ZDANIEM:**

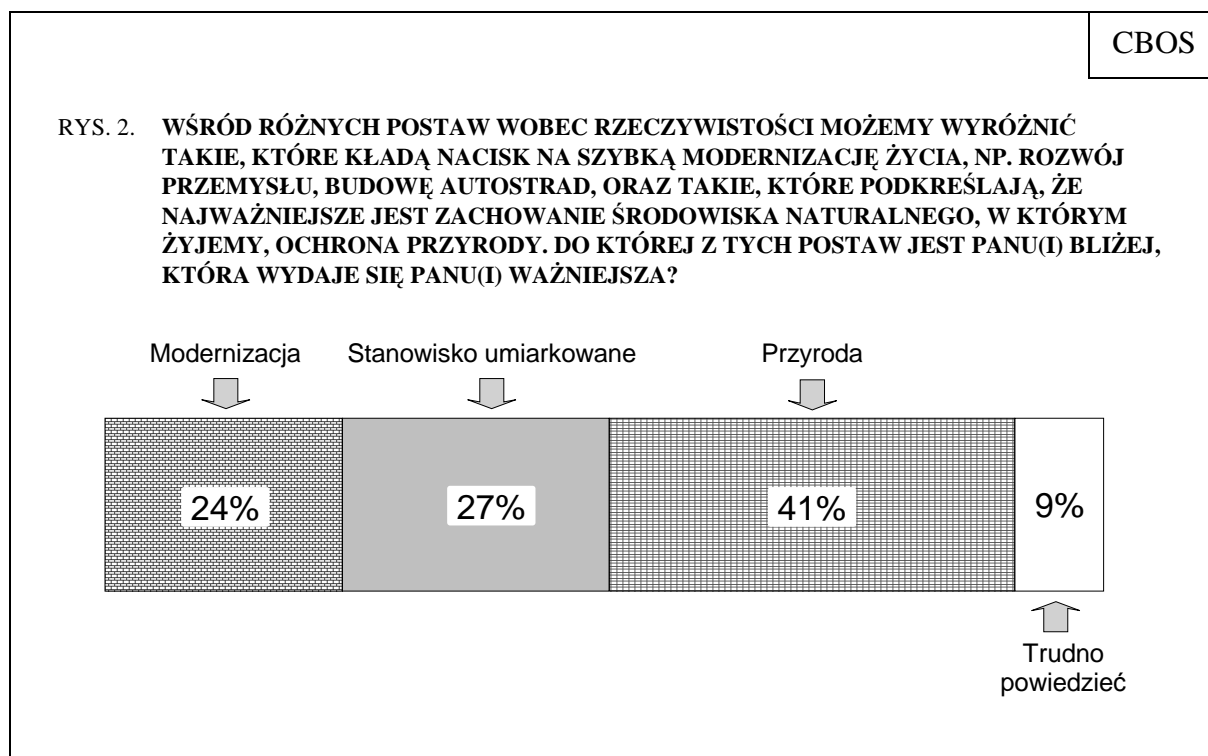
Stosunkowo dużo zwolenników budowy obwodnicy w jej planowanym kształcie jest w województwie podlaskim – ponad połowa jego mieszkańców (52%) opowiada się za poprowadzeniem drogi przez Dolinę Rospudy. W porównaniu z innymi regionami jest to najwyższy odsetek takich deklaracji – w pozostałych województwach łącznie (bez podlaskiego) odsetek zwolenników podstawowej wersji budowy obwodnicy wynosi 18%.

Na opinie w tej kwestii wpływ mają społeczno-demograficzne cechy respondentów. Kobiety częściej niż mężczyźni nie zajmują stanowiska w sprawie budowy obwodnicy, wyraźnie rzadziej popierają wariant, na realizacji którego ucierpiałyby przyroda. Za wytyczeniem trasy, która nie szkodziłaby Dolinie Rospudy, opowiadają się przede wszystkim młodszy ankietowani, uczniowie i studenci, a także respondenci z wyższym wykształceniem. Relatywnie wysoki w stosunku do innych grup zawodowych odsetek rolników sądzi, że lepszym rozwiązaniem jest planowana trasa obwodnicy, choć niewątpliwie wpłynęłaby ona negatywnie na przyrodę otaczającą Rospudę.

Ankietowanym zadaliśmy jeszcze jedno pytanie, które dotyczyło ekologii, tym razem jednak w bardziej abstrakcyjnym i uniwersalnym wymiarze. Respondenci zostali poproszeni o określenie swojej postawy za pomocą skali², której punkty skrajne wyznaczały dwa pojęcia:

² Badani zaznaczali swoje stanowisko na 11-punktowej skali, na której 1 oznaczało, że są zdecydowanie za szybką modernizacją, a 11 – że zdecydowanie opowiadają się za zachowaniem środowiska naturalnego. Środek skali oznaczał stanowisko umiarkowane.

z jednej strony modernizacja, z drugiej – przyroda. Największa grupa badanych (41%) wskazała na przyrodę, przyznając tym samym wyższą wartość takim działaniom, jak: zachowanie środowiska naturalnego, w którym żyjemy, ochrona przyrody, a nie modernizacja rozumiana jako rozwój przemysłu, budowa dróg itp. Prawie jedna czwarta respondentów (24%) wybrała szybką modernizację, postęp, nieco więcej osób (27%) wskazując środek skali określiło swoje stanowisko jako umiarkowane, tzn. takie, które godzi te dwa przeciwstawne nurty. Co jedenasty Polak (9%) nie potrafił powiedzieć, która z tych opcji jest w jego przekonaniu istotniejsza.

Potrzebę dbania o przyrodę częściej dostrzegają kobiety niż mężczyźni; zwolennicy modernizacji zaś to w większej mierze mężczyźni. Relatywnie więcej deklaracji proekologicznych jest wśród najmłodszych ankietowanych niż w starszych generacjach. Co ciekawe, mieszkańcy wsi rzadziej niż mieszkańcy miast wyrażają potrzebę dbania o środowisko naturalne. Można też zauważyć, że rolnicy częściej niż pozostałe grupy zawodowe opowiadają się za modernizacją, rzadziej zaś wskazują na nadrzędną wartość natury czy też zajmują stanowisko umiarkowane. Ponadto respondenci z wyższym wykształceniem częściej niż słabiej wykształceni akcentują potrzebę modernizacji, częściej również wybierają stanowisko umiarkowane. W pewnym zakresie na stosunek do kwestii

postęp czy przyroda wpływa też religijność badanych: dorośli uczestniczący w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu wyrażają troskę o środowisko naturalne częściej niż ci, którzy praktykują rzadziej, lub osoby w ogóle niepraktykujące.

W jakim stopniu deklarowana wartość nadrzędna (modernizacja lub przyroda) ma wpływ na opinię dotyczącą budowy obwodnicy Augustowa? Prawie połowa badanych, dla których priorytetem jest modernizacja (48%), wybiera wariant alternatywny, a więc drogę, która nie szkodziłaby przyrodzie. Niewiele mniej osób z tej grupy (42%) optuje za obecnym planem budowy. Ci, którzy zajmują stanowisko umiarkowane, deklarując, że przyroda i modernizacja są dla nich równie istotne, także częściej wybierają inny, nieszkodzący przyrodzie sposób poprowadzenia obwodnicy (66%). Najczęściej jednak (75%) do trasy alternatywnej dla obwodnicy augustowskiej przychylają się ci, którzy bardziej cenią dbałość o przyrodę niż postęp i modernizację.

Tabela 1

Postawy wobec modernizacji i środowiska naturalnego	Stosunek do budowy obwodnicy Augustowa			
	zwolennicy obecnego wariantu	zwolennicy wariantu alternatywnego	przeciwnicy budowy w ogóle	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Modernizacja	42	48	2	8
Stanowisko umiarkowane	16	66	3	15
Przyroda	8	75	2	15
Trudno powiedzieć	16	24	1	59

Jeśli w najbliższym czasie przeprowadzono by ogólnopolskie referendum, planowana trasa obwodnicy Augustowa naruszająca naturalne środowisko Doliny Rospudy prawdopodobnie nie uzyskałaby wystarczającego poparcia społecznego. Losy obwodnicy i Doliny Rospudy mogłyby potoczyć się inaczej, gdyby to referendum miało charakter regionalny i obejmowało jedynie mieszkańców województwa podlaskiego. Większość Polaków wyżej stawia jednak dbałość o środowisko naturalne niż pewne działania modernizacyjne, które mogą stanowić zagrożenie dla przyrody.

Opracował
Michał FELIKSIĄK

A N E K S

Tabela 1. Obecnie toczy się spór o budowę obwodnicy, która przebiegałaby przez Dolinę Rospudy - teren cenny przyrodniczo. Czy, Pana(i) zdaniem:
 1 - obwodnica powinna być wybudowana, tak jak planowano, mimo że stanowi zagrożenie dla środowiska naturalnego tych terenów; 2 - obwodnica powinna być poprowadzona inną trasą, aby nie szkodzić środowisku;
 3 - obwodnica wcale nie powinna być wybudowana; 4 - Nie mam wystarczającej wiedzy, aby wydać opinię, trudno mi powiedzieć

(%)

	1	2	3	4	Liczba osób
Ogółem	19	62	2	17	929
Płeć					
Mężczyźni	24	62	2	12	436
Kobiety	15	61	2	21	493
Wiek					
18-24 lat	7	74	3	15	144
25-34	19	65	2	13	165
35-44	20	70	1	9	132
45-54	19	60	3	17	182
55-64	31	54	1	15	139
65 lat i więcej	20	48	2	30	168
Miejsce zamieszkania					
Wieś	25	55	1	19	352
Miasto do 20 tys.	17	62	1	20	126
20-100 tys.	16	63	4	16	183
101-500 tys.	16	66	4	15	162
501 tys.i więcej mieszk.	13	75	1	11	106
Wykształcenie					
Podstawowe	17	55	3	25	279
Zasadnicze zawodowe	24	59	2	14	239
Średnie	18	65	2	15	319
Wyższe	17	77	1	5	93
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	12	73	2	13	54
Prac.umysł.niż.szczebla	20	72	4	4	68
Pracownicy fiz.- umysł.	17	71	0	11	95
Robotnicy wykwalifikowani	15	71	2	12	88
Robotnicy niewykwalifik.	23	58	0	18	41
Rolnicy	40	37	1	22	49
Pracujący na własny rach.	29	57	0	14	26
Bierni zawodowo					
Renciści	21	52	3	24	59
Emeryci	26	51	1	22	238
Uczniowie i studenci	4	79	4	13	65
Bezrobotni	10	68	5	17	109
Gospodynie domowe i inni	13	54	3	30	37
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	20	67	2	11	109
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	19	63	3	15	70
sekt. pryw. poza rolnict.	19	71	1	9	195
prywatnym gosp. rolnym	38	39	1	22	54
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	7	73	5	15	66
301-500	20	67	1	12	126
501-900	23	58	3	16	217
901-1200	26	58	1	15	88
Powyżej 1200 zł	23	64	0	13	61
Ocena własnych war. mater.					
Złe	16	60	2	22	214
Średnie	20	58	3	20	418
Dobre	20	68	1	10	298
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	15	59	3	23	67
Raz w tygodniu	21	60	2	17	465
1-2 razy w miesiącu	21	62	2	15	147
Kilka razy w roku	18	66	1	15	156
W ogóle nie uczestniczy	14	63	3	19	92
Poglądy polityczne					
Lewica	22	66	1	10	139
Centrum	18	70	3	9	262
Prawica	24	62	1	13	265
Trudno powiedzieć	14	52	3	31	258

Tabela 2. Wśród różnych postaw wobec rzeczywistości możemy wyróżnić takie, które kładą nacisk na szybką modernizację życia, np. rozwój przemysłu, budowę autostrad, oraz takie, które podkreślają, że najważniejsze jest zachowanie środowiska naturalnego, w którym żyjemy, ochrona przyrody. Do której z tych postaw jest Panu(i) bliżej, która wydaje się Panu(i) ważniejsza?

(%)

	Modernizacja	Stanowisko umiarkowane	Przyroda	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	24	27	41	9	926
Płeć					
Mężczyźni	28	28	38	6	435
Kobiety	20	26	43	11	492
Wiek					
18-24 lat	24	21	53	2	144
25-34	26	29	41	4	165
35-44	28	33	36	3	132
45-54	20	33	40	7	182
55-64	28	27	32	12	138
65 lat i więcej	19	18	41	21	167
Miejsce zamieszkania					
Wieś	25	28	36	10	349
Miasto do 20 tys.	28	22	41	10	126
20-100 tys.	18	33	45	5	183
101-500 tys.	22	22	45	10	162
501 tys.i więcej mieszk.	28	25	41	6	106
Wykształcenie					
Podstawowe	20	23	39	19	276
Zasadnicze zawodowe	25	26	40	8	239
Średnie	24	29	45	2	319
Wyższe	32	35	31	2	93
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	30	38	28	4	54
Prac.umysł.niż.szczebla	23	34	41	1	68
Pracownicy fiz.- umysł.	30	25	43	2	95
Robotnicy wykwalifikowani	13	39	42	6	88
Robotnicy niewykwalifik.	25	27	42	6	41
Rolnicy	48	22	26	4	49
Pracujący na własny rach.	30	29	42	0	26
Bierni zawodowo					
Renciści	12	24	42	22	59
Emeryci	22	21	40	17	235
Uczniowie i studenci	29	22	48	1	65
Bezrobotni	20	24	48	8	109
Gospodynie domowe i inni	16	33	39	12	37
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	28	32	32	8	109
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	19	27	48	6	70
sekt. pryw. poza rolnict.	26	33	41	0	195
prywatnym gosp. rolnym	46	18	30	6	54
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	14	23	56	6	66
301-500	23	29	41	7	125
501-900	25	28	40	7	215
901-1200	31	20	39	10	88
Powyżej 1200 zł	21	35	41	3	61
Ocena własnych war. mater.					
Złe	17	26	46	11	212
Średnie	25	28	38	9	417
Dobre	27	26	42	6	298
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	18	14	59	9	67
Raz w tygodniu	24	29	36	10	463
1-2 razy w miesiącu	29	23	44	4	146
Kilka razy w roku	21	33	40	6	156
W ogóle nie uczestniczy	22	21	44	12	92
Poglądy polityczne					
Lewica	31	24	40	5	138
Centrum	25	28	44	2	262
Prawica	27	28	40	4	265
Trudno powiedzieć	15	26	38	21	258